

## پیشگفتار

یکی از پیش فرض‌های کلیدی در این کتاب این است که علم اقتصاد، علمی اجتماعی و اخلاقی است و در عین حال یک دستگاه بزرگ تجزیه و تحلیل در عرصه‌های گوناگون به حساب می‌آید؛ از این رو در این اثر، اخلاق در درون این علم بررسی می‌شود و نه جدای از آن و نه زیررشته‌ای از مطالعات بین‌رشته‌ای اقتصاد. در این کتاب، پیوند خاص اخلاق با اقتصاد تشریح می‌شود. این علم انطباق معنی‌داری را با ابعاد اخلاقی و غیر اخلاقی داراست که توصیف دقیق و عمیق آن ارتباطات و در اختیار قرار دادن یافته‌های مربوط به آن، از وظایف مهم اقتصاددانان و محققان این رشته است. به طور کلی در مورد چگونگی ارتباط اخلاق و اقتصاد، بین صاحب‌نظران اختلاف نظر وجود دارد، اما تقریباً در اصل این ارتباط، اختلافی وجود ندارد. البته سوء تفاهم‌های مطرح شده، بیشتر به چگونگی طرح مسئله مربوط است تا به اصل موضوع. در فصل‌های مختلف این کتاب، این سوء تفاهم‌ها روشن خواهند شد. علاوه بر بحث‌های سنتی مربوط به ارتباط اخلاق و اقتصاد در طول تاریخ، اهمیت این ارتباط در قرن 21 و به ویژه از دهه دوم به بعد این قرن با گستره ویژه‌ای همراه بوده است. شایان ذکر است که هرچه پیچیدگی جهانی شدن و دیگر ابعاد تحول آفرین هزاره سوم بیشتر روشن می‌شود، زمینه‌ها و ضرورت‌های توجه به پیوند اخلاق و اقتصاد نیز بیشتر می‌گردد و این کتاب مقدمه‌ای در این ارتباط است.

مناسب است در اینجا تأکید شود که براساس پیش فرض‌ها و یافته‌های این کتاب، اخلاق و اقتصاد سیاسی به صورت ساختاری به هم مرتبط هستند؛ به این شکل که اگر اقتصاد سیاسی درست درک شود، با اخلاق مرتبط یا بر آن منطبق می‌شود؛ از این رو خواننده ضمن مرور فصل‌های این کتاب، گویی لایه‌های یک موضوع واحد را مطالعه می‌کند که در نظر اول ممکن است تصور شود مطالب تکرار می‌شوند؛ به بیان دیگر خواننده ممکن است تصور کند دارد اقتصاد را مرور می‌کند، منتها این بار با زبان اخلاق؛ در عین حال می‌توان با فرض بین‌رشته‌ای بودن اخلاق و اقتصاد نیز مسئله را تشریح کرد. کتاب در ده فصل تدوین شده است. فصل‌های اول و دوم به مقدمه و ملاحظات ارتباط اقتصاد با دیگر رشته‌ها می‌پردازند. فصل‌های سوم تا پنجم به پیوندهای ساختاری و ابعاد اساسی موضوع مربوط می‌شوند. اخلاق و اقتصاد در بخش عمومی، روند تکاملی، اخلاق و اقتصاد کاربردی و پیوندهای تکمیلی نیز فصل‌های بعدی را تشکیل می‌دهند.

این کتاب می‌تواند علاوه بر دانشجویان و علاقه‌مندان به علم اقتصاد، برای سایر علاقه‌مندان نیز مفید باشد. با وجودی که گذراندن پیش‌نیاز برای درک و استفاده از مطالب این کتاب الزامی نیست، آگاهی‌های کلی و عمومی از اقتصاد (در حد مطالعه اصول و کلیاتی از آن) می‌تواند به بهره‌مندی بیشتر از مطالب آن بیفزاید. در ضمن بخش‌هایی از این کار هنگامی تکمیل شد که اینجانب در بخش اقتصاد دانشگاه ایلینویز در فرصت مطالعاتی به سر می‌بردم. کتابخانه غنی این دانشگاه و فضای دپارتمان اقتصاد آن، به نهایب شدن اثر بسیار کمک کرد؛ از این رو جا دارد که از مسئولان آن دانشگاه، به خصوص رئیس محترم بخش اقتصاد، پروفیسور مارتین پری و دیگر همکاران ایشان، نهایت قدردانی را داشته باشم. در پایان از مسئولان محترم سازمان «سمت» که این کتاب براساس تقاضای آنها تدوین شده است و نیز از زحمات همکاران آن مرکز در ویرایش و چاپ این اثر تشکر می‌کنم. از ارسال پیشنهادهای اساتید گرامی، دانشجویان عزیز و دیگر علاقه‌مندان به موضوع این کتاب سپاسگزار خواهم بود.

بیدالله دادگر

1394

بخش اقتصاد دانشگاه ایلینویز